

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C240 – OND24**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 27 mei 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over bewegingsopvoeding op school	3
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de naleving van de resolutie betreffende tijdige indiening van ontwerpen van decreet inzake het onderwijs met het oog op een rechtszekere en ordentelijke start van het schooljaar	6
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken met betrekking tot de terugbetaling van de dyslexiesoftwarepakketten	9
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de aanpak van de problematiek van leerlingenstages	12
Vraag om uitleg van mevrouw Ann Brusseel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over eventuele maatregelen voor studenten bij de federale verkiezingen	14
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de draagkracht in het lager onderwijs in relatie tot diversiteit	15
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plannen van de VUB om een meertalige basisschool te openen	
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de bouw van een meertalige basisschool op de campus van de VUB in Elsene	21

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over bewegingsopvoeding op school

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: In 2003 werd decretaal vastgelegd dat in het kleuteronderwijs aanvullende lestijden voor lichamelijke opvoeding worden gefinancierd, namelijk 2 uur per week. Daarbij werd tevens decretaal bepaald dat in deze aanvullende lestijden voor lichamelijke opvoeding betrekkingen kunnen worden ingericht, ofwel in het ambt van kleuteronderwijzer, ofwel in het ambt van leermeester lichamelijke opvoeding.

Sinds de invoering van de ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs ligt de nadruk voor het leergebied lichamelijke opvoeding op drie pijlers: het ontwikkelen van de motorische competenties, het ontwikkelen van een gezonde en veilige levensstijl en het ontwikkelen van het zelfconcept en sociaal functioneren. Uit studies blijkt intussen dat er vooral meer aandacht moet worden besteed aan de ontwikkeling van de tweede pijler, namelijk een gezonde en veilige levensstijl. Er zijn steeds meer aanwijzingen dat voeding en beweging een belangrijke rol spelen bij het ontstaan van zwaarlijvigheid, maar ook van allerlei ziekten. Het aandeel van voeding en beweging is niet te onderschatten en wordt door wetenschappelijk onderzoek alsmaar beter in kaart gebracht.

Onderzoek wijst ook uit dat het aantal kleuters per vierkante meter bepalend is voor een goede beweging. Dat lijkt me evident. Hoe meer ruimte kleuters ter beschikking hebben, hoe actiever ze zijn. Dat lijkt me ook redelijk logisch. Hoe langer de les duurt, hoe actiever de kleuters worden. Daarbij gaat er te veel tijd verloren aan uitleg en lesorganisatie.

Men concludeerde dat bewustwording en enkele eenvoudige interventies de gewone lessen actiever kunnen laten verlopen. Bewegingstussendoortjes inlassen bijvoorbeeld zou al een groot verschil maken, zeker bij jonge kinderen. Onderzoekers geven ook een signaal aan het beleid: zorg voor meer ruimte en dunner bevolkte klassen.

Het onderwijs heeft een vormende en educatieve opdracht en kan bij de jongeren een mentaliteitsverandering teweegbrengen. De zorg voor de fysieke conditie van onze jeugd moet beginnen in de kleuterklas in de vorm van bewegingsopvoeding. In de basisschool moeten de lessen lichamelijk opvoeding kwalitatief worden ingevuld. In uw beleidsnota wordt het belang van sportbeleving en bewegingsopvoeding benadrukt.

Minister, erkent u het probleem van gebrek aan beweging vanaf de kleuterklas? Vroeger stond men er niet bij stil dat veel beweging ook in de kleuterklas belangrijk is. Zo ja, welke initiatieven mogen we verwachten op korte termijn?

Beweging kan worden geïntegreerd in alle lessen. Dat is een uitspraak van een aantal onderzoekers. Gaat u daarmee akkoord? Zo ja, voorziet u in mogelijkheden om de bewustmaking bij de scholen te vergroten?

Ziet u een meerwaarde in de aanwezigheid van leermeesters lichamelijke opvoeding in het kleuter- en basisonderwijs? Kunt u ons een idee geven over het aantal scholen dat de aanvullende lestijden lichamelijke opvoeding in het ambt van leermeester lichamelijke opvoeding aanwendt?

Is er controle door de onderwijsinspectie op een efficiënt tijdsgebruik tijdens de lessen lichamelijke opvoeding? Zo ja, wat is de vaststelling van de inspectie hierover?

Muzische expressie is eveneens een uitgelezen vorm van bewegingsopvoeding. Is er controle op het behalen van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen muzische expressie? Scoren de meeste scholen daarop positief?

De zorg voor de fysieke conditie van onze kinderen overstijgt uiteraard de zuivere onderwijsproblematiek. Zult u het initiatief nemen om met uw collega's, onder andere de minister van Welzijn, hierover samen te zitten? Misschien is dat al gebeurd.

Minister, mogen we van u initiatieven verwachten, bijvoorbeeld in het teken van Brede School, om de mogelijkheid te onderzoeken van het geven van een extra lestijd sport buiten het voorziene lestijdenpakket en/of aansluitend op het einde van de schooldag? Misschien kan dat ook in het kader van de buitenschoolse kinderopvang.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, op 31 maart 2010 hebben we in de plenaire vergadering een Vlaams actieplan goedgekeurd over de gezondheidsdoelstellingen, voeding en beweging. Een van de basisdoelstellingen was beweging op school stimuleren voor basis- en secundair onderwijs. Tot mijn verbazing stond het kleuteronderwijs daar niet bij. Pas vanaf 7 jaar zou op die doelstellingen worden gefocust.

Nochtans is beweging zeer belangrijk. Vorige week kwam er bij ons in Erpe-Mere op het gemeentehuis in het kader van de actie 'Laat naar je borsten kijken' voor borstkanker-screening een professor uitleg geven. Die zei dat sommige kankers zich al kunnen vormen vanaf 6 jaar om dan later te ontwikkelen. Hij wees op de rol van beweging en voeding.

Dat actieplan is voorgesteld door minister Vandeuren, maar u zou die basisdoelstelling samen met hem hebben bekeken en ontwikkeld. Gelet op het grote belang van voeding en beweging, is er een bepaalde reden waarom het kleuteronderwijs hierin niet is opgenomen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, zoals u terecht aanhaalt, benadruk ik in mijn beleidsnota Onderwijs 2009-2014 het belang van sportbeleving en bewegingsopvoeding. Mevrouw Vanderpoorten, ik erken dus het probleem dat u schetst. Ik stel ook vast dat het basisonderwijs zelf al heel wat aandacht besteedt aan bewegingsopvoeding, en dat niet alleen in en tijdens de lessen lichamelijke opvoeding. Dan denk ik voorbeeld aan de diverse bewegingsactiviteiten doorheen de dag in de kleuterschool en de aanpassing van de schoolinfrastructuur. Toevallig heb ik net nog een kleuter- en basisschool bezocht. Je ziet dat men daar heel bewust bezig is met het doen bewegen van die kleutertjes, in heel de programmering.

De problematiek van het stimuleren van bewegingszin bij alle kinderen en jongeren is aan bod gekomen op de gezondheidsconferentie Voeding en Beweging, die in oktober 2008 werd georganiseerd door de minister van Welzijn. U hebt ernaar verwezen. Op die conferentie werden diverse strategieën besproken om de mensen, dus ook kinderen en jongeren, ertoe aan te zetten meer te bewegen. Het actieplan dat daaruit is voortgekomen, bevat inderdaad informatie over strategieën, prioriteiten en bijkomende acties. Ik was me er in alle eerlijkheid niet meteen van bewust dat dit niet gold voor kleuters. We zullen dat aanpassen. Ik was ervan overtuigd dat dit voor alle kinderen gold, maar we zullen er bij de concretisering van het actieplan, waarbij we ook zijn betrokken, rekening mee houden dat daar ook voor kleuters aandacht aan moet worden besteed. Er is een werkgroep opgericht die het actieplan Voeding en Beweging opvolgt. Daar maken we deel van uit.

Uiteraard ga ik akkoord met de stelling dat beweging kan worden geïntegreerd in de lessen. Meer zelfs, ook buiten de lessen op school kan en moet beweging worden geïntegreerd. Sommige leerplannen schenken daar ook aandacht aan. Onder meer de Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS) stimuleert de scholen daarin, met de actie 'Schoolsport geeft Kleur'. Een bekend voorbeeld, dat u zelf overigens hebt aangehaald, is dat van de bewegingstussendoortjes. Dat is een gemeenschappelijk initiatief van de SVS, het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) en Still Movin, dat aandacht besteedt aan korte, leuke en speelse vormen van beweging buiten de lessen lichamelijke opvoeding. De belangrijkste voordelen van die tussendoortjes zijn dat ze onder meer zorgen voor meer

concentratie en een betere bewustmaking van de lichaamshouding. Na de bewegingstussendoortjes zijn de leerlingen fris en kunnen ze opnieuw de les volgen, met minder concentratiestoornissen en meer aandacht en discipline. Ook tijdens vrije momenten in middagpauzes kan beweging uiteraard worden aangemoedigd. Sommige scholen hebben trouwens ook een actief beleid om het actief transport van en naar de school – te voet of met de fiets – aan te moedigen.

Scholen beschikken nu dus al over mogelijkheden en instrumenten om meer beweging te stimuleren buiten de lessen lichamelijke opvoeding. Het is wel van belang dat het niet om losstaande initiatieven of activiteiten met een tijdelijk karakter gaat, maar dat alles wordt geplaatst in een beleid op het gebied van bewegen op school. In de verdere concretisering van het Vlaams actieplan Voeding en Beweging zullen we dat uitdrukkelijk mee in overweging nemen.

Op dit ogenblik worden in 1084 scholen lestijden lichamelijke opvoeding ingericht in het ambt van leermeester lichamelijke opvoeding. Zoals u weet, gebeurt de doorlichting tegenwoordig op een gedifferentieerde manier. Dat betekent dat de school niet meer integraal wordt doorgelicht. De inspectie plaatst na een gestructureerd vooronderzoek onder meer een aantal leergebieden in de focus die sterk en minder sterk scoren. De inspectie stelt dan vast dat lichamelijke opvoeding beduidend minder in de focus wordt opgenomen. Op dit ogenblik kan ik er geen uitspraak over doen of in die scholen lichamelijke opvoeding sterk of zwak heeft gescoord. De databases laten momenteel niet toe dat af te leiden.

De zorg voor de fysieke conditie van kinderen is, zoals u terecht hebt opgemerkt, een niveauoverschrijdende materie. Het gaat niet alleen over meer bewegen, maar ook over andere leef- en eetgewoonten. Uiteraard moeten we daar met alle collega's over spreken, en in eerste instantie met de minister van Volksgezondheid. Dat doen we ook concreet, bij het concretiseren van het Vlaams actieplan Voeding en Beweging, waarover ik het al heb gehad.

Wie aandacht vraagt voor sport en beweging op school, komt heel snel bij het discours van de brede school terecht. U hebt ook gemerkt dat daaraan aandacht wordt besteed in zowel de beleidsnota Sport als mijn beleidsnota's Onderwijs en Jeugd. Bij het stimulerende bredeschoolbeleid dat we de komende jaren zullen voeren, zullen we uitgaan van de expertise die is opgebouwd en blijven we uiteraard ook open staan voor alle andere suggesties en mogelijkheden.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: U zegt dat er in 1084 scholen leermeesters lichamelijke opvoeding zijn. In alle andere scholen zijn het nog de klasleerkrachten die lichamelijke opvoeding geven.

Minister Pascal Smet: Inderdaad.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat is niet de helft, die 1084.

Minister Pascal Smet: Dat is niet de helft.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Af en toe zijn er bij de inspectie thema's die extra aandacht krijgen.

Minister Pascal Smet: Ja, ik neem uw suggestie mee in overweging. Nu is dat niet gebeurd, maar de volgende keer zal men dat bekijken bij die focus.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik hoor leerkrachten uit basisscholen daarover spreken. Ze ervaren zelf wel dat, als er een leerkracht lichamelijke opvoeding is, er natuurlijk een andere aanpak is dan wanneer de klasleerkracht dit moet doen. Dat lijkt me ook normaal. Ik kan me voorstellen dat niet alle leerkrachten er zich goed bij voelen dat ze dat moeten doen. Er moet dus wat extra aandacht worden besteed aan dat element. Dat behoort natuurlijk tot de vrijheid van de scholen, maar soms kan een school niet anders of heeft ze een andere

prioriteit. Het zou jammer zijn, mocht dat ten koste gaan van de bewegingsmogelijkheid van de kinderen. We zullen dit blijven volgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U spitst zich toe op het Vlaams actieplan Voeding en Beweging, en terecht. U hebt verwezen naar de conferentie in 2008 waar dat alles is begonnen en naar een werkgroep die in het kader daarvan is opgericht. Met welke frequentie komt die werkgroep bijeen? Er werd immers gesteld dat dit zou worden geëvalueerd vanaf 7 jaar. Dat stond er uitdrukkelijk in. Volgens mij is dat te laat.

Minister Pascal Smet: Mijn collega is daarvoor bevoegd. Ik volg de frequenties van alle lopende werkgroepen niet op. Er zijn er heel wat. Ik houd niet alles minutieus bij. Ik ben nog niet Big Brother.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de naleving van de resolutie betreffende tijdige indiening van ontwerpen van decreet inzake het onderwijs met het oog op een rechtszekere en ordentelijke start van het schooljaar

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, het is al jaren een bekommernis van het Vlaams Parlement dat een schooljaar rechtszeker en ordentelijk kan starten. Rechtszekerheid is belangrijk voor onze scholen. Dit betekent onder meer dat niet op basis van omzendbrieven zonder decretale basis kan worden bestuurd.

Omwille van deze bezorgdheid heeft het Vlaams Parlement met het oog op een rechtszekere en ordentelijke start van het schooljaar op 28 mei 2003 unaniem een resolutie betreffende de tijdige indiening van ontwerpen van decreet inzake het onderwijs goedgekeurd. De essentie van deze resolutie houdt in dat alle omzendbrieven en besluiten een decretale basis moeten hebben en dat alle decreten die gevolgen hebben voor de start van het schooljaar op 1 september voor 1 mei van datzelfde jaar in het Vlaams Parlement aanwezig moeten zijn. Bovendien moeten de besluiten en de omzendbrieven voor 25 juni van datzelfde jaar in de scholen aanwezig zijn. Als initiatiefnemer van deze resolutie kijk ik samen met jullie nauwgezet toe op de uitvoering ervan.

Minister, in antwoord op mijn vraag van 26 augustus 2009 verzekerde u ons dat u samen met de administratie en het kabinet zou onderzoeken hoe de timing van de onderwijsregelgeving verbeterd zou kunnen worden. U hoopt na het eerste jaar van deze regeerperiode een goed rapport te kunnen voorleggen. Nu de cruciale datum 1 mei gepasseerd is, lijkt het dan ook goed om een eerste evaluatie op te maken.

Ik stelde mijn vraag op 6 mei. Het is natuurlijk toeval dat de dag nadien het ontwerp van Onderwijsdecreet XX werd ingediend. Mijn eerste vraag is dus al door de feiten beantwoord.

Aan hoeveel uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven mogen de scholen zich voor de start van het volgende schooljaar nog verwachten? Minister, ik kreeg graag een overzicht per onderwijsniveau. U hoeft uiteraard niet alle omzendbrieven en besluiten te benoemen. Mocht u het overzicht hebben, lijkt het mij interessant dat het ter beschikking wordt gesteld van de leden van deze commissie. Wij ontslaan u uiteraard van de lezing. Als u ons de aantallen geeft, is het ruim voldoende.

Welke initiatieven hebt u ondernomen om de timing van het parcours dat de onderwijsreglementering moet afleggen, te verbeteren? Deze vraag interesseert ons uiteraard heel sterk.

Ten slotte: kunt u garanderen dat de scholen tijdig en correct zullen worden geïnformeerd? Dat is voor de instellingen heel belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, de vragen van de heer De Meyer zijn zeer pertinent. Organisatorisch komt het voor een school bijzonder slecht aan wanneer daar op het eind van een schooljaar zaken toekomen die moeten worden gerealiseerd bij de start van het volgende schooljaar. Het moet mij van het hart dat dit in mijn gesprekken met directies telkens opnieuw ter sprake komt. We kunnen op dat vlak zeker nog verbeteren. Daarom ben ik bijzonder benieuwd naar uw antwoord op de vragen van de heer De Meyer. Dit leidt immers tot wrevel. Mensen die na hun vakantie zeer enthousiast het nieuwe schooljaar zouden moeten aanvatten, hebben daar recht op. Zij zouden niet mogen worden gedwarsboomd door regelgeving of door zaken die holderdeholder nog voor de start van het nieuwe schooljaar moeten worden gerealiseerd.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Voorzitter, dit is een jaarlijks terugkerende vraag van de heer De Meyer en een bezorgdheid die door de hele commissie wel zal worden gedeeld. Meestal komt die vraag op het ogenblik dat wij hier al dan niet tijdig een genummerd onderwijsdecreet voorgeschoteld krijgen.

De heer De Meyer vraagt of de scholen tijdig en correct zullen worden geïnformeerd. Ik wil er nog eens de nadruk op leggen dat niet alleen de informatie belangrijk is. Dat antwoord kregen we de vorige legislatuur steevast, maar de scholen weten het al. Ook de rechtsgrond is belangrijk. De decreten moeten niet alleen tijdig ingediend zijn, ze moeten ook tijdig kunnen worden goedgekeurd, zodat die scholen met een degelijke basis kunnen beginnen.

Ik weet, zoals mevrouw Celis zegt, dat er heel wat wrevel is in de scholen wanneer zij begin september met de nieuwe regelgeving worden geconfronteerd. Het geldt echter niet alleen voor de scholen maar ook voor onszelf: voor de werking van dit Vlaams Parlement zal een tijdige indiening zeker voordelen hebben, niet het minst omdat we dan op een rustige manier de zaken kunnen bespreken. Dat vermijdt wat we in het verleden al hebben meegemaakt, namelijk dat we kort nadien het reparatiewerk moeten aanvatten.

Daarom dring ik er, vanuit mijn fractie, nog eens op aan dat ervoor zou worden gezorgd dat alles tijdig gebeurt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Iedereen weet dat het proces heel lang duurt en dat er veel actoren zijn: het parlement, de regering, de Raad van State, de sociale partners, de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). We hebben het hele proces in kaart gebracht.

We hebben dit jaar iedereen geresponsabiliseerd, om ervoor te zorgen dat het ontwerp van decreet toch tijdig kon worden ingediend. En dat is ook gebeurd, op 7 mei, 3 weken geleden. Onmiddellijk na de goedkeuring door de regering op 7 mei hebben de minister-president en ikzelf het ontwerp van decreet ondertekend en naar het parlement laten brengen, om het dan zo snel mogelijk te kunnen laten bespreken in commissie en plenaire vergadering, om zo ten laatste midden juni de stemming te kunnen houden en vervolgens de scholen te kunnen informeren.

We hebben intussen aan de administratie al de opdracht gegeven om Onderwijsdecreet XXI voor te bereiden, om tijdig klaar te zijn. Dat betekent een hele omschakeling.

U vraagt welke concrete dingen we hebben gedaan. We hebben bijvoorbeeld de hele werkingsmethode en de interne voorbereiding. We hebben ook het overleg met de sociale partners losgekoppeld van dat met de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), we hebben hen ervan overtuigd dat we dat moesten doen. Alleen moeten we samen nog eens bekijken hoe we

ervoor kunnen zorgen dat in de toekomst, zodra het ontwerp van decreet in het parlement is ingediend, er ook een spoedbehandeling aan wordt gegeven, zodat we op die manier ook tijd kunnen winnen. Het is niet omdat je een spoedbehandeling geeft, dat je daardoor minder tijd zou hebben om het te bespreken. Als je naar de essentie gaat, kun je alles ook heel grondig bespreken.

Het ontwerp van decreet is nu geagendeerd. We gaan ervan uit dat we op 10 juni de stemming in commissie kunnen houden, en nadien kunnen we, onder voorbehoud van goedkeuring in de plenaire zitting, de scholen inlichten.

In totaal gaat het om 33 uitvoeringsbesluiten en 32 omzendbrieven die op komst zijn of al gepubliceerd zijn, waarin maatregelen zijn opgenomen die volgend schooljaar of academiejaar in werking zullen treden. Het gaat hoofdzakelijk om aanpassingen aan bestaande besluiten en omzendbrieven. Ik heb inderdaad een overzicht per onderwijsniveau, maar ik ga dat niet allemaal voorlezen. Ik zal het overzicht bezorgen aan de commissiesecretaris.

Volgend jaar zullen we proberen om dat nog sneller te doen. Ik heb me voorgenomen, mijnheer De Meyer, dat u op het einde van deze legislatuur geen betogen meer moet houden. Ik ben geen De Meyer-killer, maar ik zou deze resolutie in de toekomst toch uit de parlementaire annalen willen halen. *(Gelach)*

Aangezien u mij uitgedaagd hebt, voel ik mij ook extra uitgedaagd om die uitdaging aan te gaan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ben tevreden dat de minister dit op een sportieve manier aanpakt. Bij de start is hij er niet onmiddellijk in geslaagd om de datum te halen, maar dat is geen verslechtering ten opzichte van zijn voorgangers. Dat is al niet onbelangrijk.

Ik twijfel niet aan uw goede wil, minister, maar we weten allemaal dat het overlegproces dat moet worden doorlopen, langdurig en ingewikkeld is. Alle partners zullen er onder uw leiding effectief aan moeten meewerken om dit proces te verkorten, zonder dat de kwaliteit van de inspraak eronder lijdt. Het zijn immers niet alleen de directies, de leerkrachten en de ouders, maar ook de koepels en de syndicale organisaties die er zich mee over beklagen dat alles laattijdig komt. Op zich hebben ze geen ongelijk. 56 stukken die nog moeten komen, dat is geen kleinigheid.

En laat ons eerlijk zijn: zoals het vandaag loopt, is het ook niet goed en niet ordentelijk. De eigen administratie wijst erop dat het materieel niet mogelijk is om dat allemaal op die korte termijn te verwerken. Soms is er bij hen ook onzekerheid. Men schrijft het zelfs in het jaarverslag. Naast de uitdaging is er dus ook de inhoudelijke bekommernis, over meerderheid en oppositie heen. Ik hoop inderdaad dat ik u hier op een ogenblik niet meer over zal moeten ondervragen, want pas dan heeft deze resolutie zin gehad. Dan hebben wij bereikt wat wij wensten.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik hoop dat de heer De Meyer er dan mee voor zorgt dat er volgende week niet te veel amendementen vanuit de meerderheid komen. Dat is een steentje dat u zelf kunt bijdragen.

De heer Jos De Meyer: Het hangt ervan af wanneer ze ingaan, mevrouw Vanderpoorten.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik wacht het samen met u af.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken met betrekking tot de terugbetaling van de dyslexiesoftwarepakketten

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, dyslexie is een aandoening waar heel wat jongeren mee te maken krijgen. Dat kan heel uiteenlopende vormen aannemen, van het omwisselen van lettertjes tot zodanige omwisselingen dat het echt onmogelijk is, zowel als jongere als op latere leeftijd, om te functioneren in de samenleving. Ik ken voorbeelden van jongeren die moeite hebben om ondertitelingen te lezen op tv, maar ook om infoborden in stations of luchthavens te ontcijferen. Daarom is het erg belangrijk dat dyslexie op jonge leeftijd wordt aangepakt en er ook voor wordt gezorgd dat de eventuele leerproblemen die dat met zich meebrengt, worden aangepakt.

U bent daar ook van overtuigd. U hebt een budget voor subsidies voor scholen die de softwarepakketten aanvragen. Naar aanleiding van contacten met een aantal ouders wil ik u hierover enkele vragen stellen. Hoeveel scholen hebben de subsidie aangevraagd, en hoeveel scholen hebben effectief een subsidie ontvangen? Waren alle scholen op de hoogte? Wordt er in een nieuwe subsidieronde voorzien voor scholen die eerst uit de boot zijn gevallen? Wat is de rol van de ouders in de procedure? Wat gebeurt er met leerlingen met dyslexie wanneer hun school de subsidie niet aanvraagt? Is de procedure geëvalueerd? Overweegt u aanpassingen?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de pertinente vragen. Ik wil het debat toch een beetje verbreden. Hier gaat het over de software en de subsidie daarvoor. Dat is een zeer goed initiatief en ik hoop dat scholen er gebruik van maken. Maar ook een globale aanpak van het probleem door de scholen is erg belangrijk. Worden scholen van het probleem bewustgemaakt? Of laat men maar betijen en wordt dyslexie slechts een aandachtspunt als een kind met dyslexie in de school opduikt? Neemt de overheid op dat vlak zelf initiatieven om het beleid van de scholen te sturen?

Wordt er aan het probleem in de lerarenopleiding en de bijscholing aandacht besteed? Maakt men gebruik van de beschikbare expertise, zoals die is ontwikkeld in Eureka uit Leuven? Of laat men het over aan de scholen om zelf op zoek te gaan?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me graag aan met bijkomende vragen. Wat is de verhouding tussen het totale bedrag van de aangevraagde subsidies en het globale budget? Volstaat het budget? Hoe zit het met de geografische spreiding van de scholen die subsidies aanvragen? Het budget is beperkt, dus wil ik vermijden dat een bepaalde regio over veel softwarepakketten beschikt en een andere niet. Beschikt men over voldoende tijd om die subsidiedossiers op te stellen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, de vzw Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten (SNPB) heeft 1213 geldige aanvragen geregistreerd. De bekendmaking gebeurde in de edities van 27 januari 2010 van Schooldirect en Lerarendirect. Daarnaast konden de koepels en het gemeenschapsonderwijs, die op de hoogte waren dankzij hun betrokkenheid bij de vzw SNPB, scholen op de hoogte brengen via de eigen kanalen. Uiteraard kan men nooit garanderen dat iedereen op de hoogte is, maar het aantal abonnees van Schooldirect – 11.000 abonnees, waaronder alle directies – en Lerarendirect – ruim 34.000 – staat toch wel garant voor een zeer grote verspreiding.

Ook als we kijken naar het aantal intekeningen dat we ontvingen, mogen we zeggen dat de mogelijkheid om dyslexiesoftware aan te vragen zeer ruim bekend was. Ik bezorg u het

overzicht van de scholen die een subsidie hebben ontvangen. Het betreft scholen in Zelzate, Oudenaarde, Brecht, Hoogstraten, Arendonk, Brugge, Gent, Antwerpen, Izegem, Beringen, Assebroek, Gentbrugge, Halle, Waregem, Sint-Niklaas, Wervik, Wetteren, enzovoort. Het betreft dus scholen verspreid over het hele Vlaamse land. Ik zal de lijst via de voorzitter aan de secretaris overhandigen.

U weet dat we die oproep gedaan hebben op basis van de middelen van 2009, dat heb ik al eens eerder uiteengezet. Het subsidiebesluit 2010 gaat over een te verdelen bedrag van 50.000 euro. Op 19 mei 2010 heb ik het ontwerpbesluit naar de Inspectie van Financiën gestuurd. Zodra daar een positief advies op komt, zal ik het besluit tekenen. Het is dan de bedoeling dat het SNPB op basis van de criteria die voor de subsidieronde 2009 gehanteerd werden, een nieuwe bijkomende selectie maakt tussen de resterende scholen van de 1213 scholen die reeds een aanvraag indienden. Op die manier vermijden we dat scholen opnieuw een aanvraag moeten doen en kunnen we de geselecteerde scholen nog op de hoogte brengen voor het begin van het volgende schooljaar.

Ik zal de context nog even herhalen. De toekenning van dyslexiesoftware is overgedragen van Welzijn naar Onderwijs en Vorming. Tot en met het schooljaar 2008-2009 werden individuele aanvragen voor een tegemoetkoming wat betreft dyslexiesoftware voor kinderen en jongeren behandeld en afgewerkt door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), volgens de procedure eigen aan dit agentschap.

Om drie redenen is dat overgeheveld naar Onderwijs. De softwarehulpmiddelen die vandaag door dyslectici bij het VAPH aangevraagd worden, dienen eigenlijk voor gebruik op school of voor gebruik in het verlengde daarvan. Deze hulpmiddelen zijn maar zinvol als ze door leerlingen gebruikt kunnen worden binnen de context van een school die een kwaliteitsvol zorgbeleid heeft opgezet voor deze groep van leerlingen. Door de voortschrijding van de technische evolutie zijn er nu softwaretoepassingen beschikbaar die groepsgewijs kunnen worden aangeschaft voor meerdere leerlingen samen. Dat is de reden waarom we nu via de scholen werken. Op die manier bereiken we veel meer leerlingen dan het geval was bij de oude procedure. Dat is helemaal geen verwijt aan het agentschap, maar het was nu eenmaal de procedure die moest worden gevolgd.

Het is een duidelijke vooruitgang. Niets belet echter dat scholen die nu of in de lopende procedure van 2010 uit de boot vallen, nog steeds vanuit de eigen werkingsmiddelen initiatieven nemen. Er kan uiteraard een probleem ontstaan als scholen zich onvoldoende engageren voor hun leerlingen met dyslexie, of als scholen zich onvoldoende bewust zijn van hun mogelijkheden om maatregelen te nemen voor deze leerlingen. Maar ik wil voorafgaandelijk zeggen dat, gelet op het aantal aanvragen, namelijk 1213, we merken dat heel wat scholen een duidelijk engagement uiten en willen opnemen.

We nemen ook nog een aantal begeleidende maatregelen. Ik verwijs naar het project ADIBib, waarmee we zorgen voor digitaal omgezette en aangepaste handboeken. Dat is heel indrukwekkend. Er loopt ook een sensibiliseringscampagne 'ICT Zonder Beperkingen' om scholen bewust te maken van de mogelijkheden van ICT-gebruik door leerlingen met specifieke onderwijsnoden. Mijn medewerkers bekijken in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten hoe scholen beter geïnformeerd en beter ondersteund kunnen worden met betrekking tot het gebruik van compenserende en dispenserende maatregelen voor jongeren met specifieke onderwijsnoden in het algemeen en jongeren met dyslexie in het bijzonder.

Het klopt dat sommige scholen wat handelingsverlegen zijn en niet altijd goed weten wat ze kunnen en mogen. Daarom zullen we ook sensibiliseren. Ik stel vaak vast dat heel wat kennis aanwezig is en dat heel wat scholen, leerkrachten en directies moeilijk die kennis vinden. Ze steken heel veel tijd in het zoeken van die kennis om ze dan begrijpbaar te vertalen. Ik vind dat we dat in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten op een heel interactieve website ter beschikking moeten stellen van de scholen. Daar wil ik deze

legislatuur absoluut aan werken. Het is een van mijn prioriteiten om veel bestaande kennis te bundelen. Daarbij zal uiteraard dyslexie uitgebreid aan bod komen.

Wat is de rol van de ouders in deze procedure? Het zijn de scholen die de aanvraag moeten doen, maar natuurlijk kunnen ouders scholen aanzetten om dat te doen. Aangezien de aanvragen door de scholen gebeuren, worden de gelijke kansen wel degelijk verzekerd. Het is minder afhankelijk van de sociaal-economische situatie van de ouders. Als we in de toekomst de leerzorg zullen uitwerken, wil ik meteen al meegeven dat voor mij software en het ter beschikking stellen van een computer, een redelijke aanpassing is in de regel. Dat moet wat mij betreft onder inclusief onderwijs vallen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik dank u voor het antwoord. Hebt u een idee hoeveel percent van de aanvragers ook de subsidie toegewezen hebben gekregen?

Minister Pascal Smet: Dat staat op de lijst die ik u zal bezorgen.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik blijf een beetje zitten met het probleem dat de individuele ouders in dit systeem een beetje achterblijven als de school geen aanvraag richt of als de subsidie niet wordt toegekend. De vraag blijft wat we daarmee aan moeten.

Minister Pascal Smet: Dat moeten de scholen op basis van hun werkingsmiddelen doen.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, ik dank u voor het duidelijk antwoord. Het zou niet slecht zijn om ook de scholen aan te moedigen om samen te werken met de hogescholen. Als ik me goed herinner, heeft de Lessius Hogeschool recent een expertisecentrum of iets dergelijks opgericht in verband met dyslexie. Het zou goed zijn om alle kennis die we hebben en verder zullen ontwikkelen, zo veel mogelijk te bundelen zodat die kennis kan worden uitgedragen naar andere scholen. Het blijft immers een relatief nieuw domein. In Nederland staat men al een stuk verder. Het is belangrijk om die kennis structureel uit te bouwen om zo veel mogelijk leerlingen en studenten met dyslexie te kunnen ondersteunen. Misschien zijn er nog andere hogescholen of universiteiten bezig met dit thema. Het zou nuttig zijn om alles te bundelen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij te mogen vernemen dat u ook vindt dat de kennis zou moeten worden gebundeld zodat scholen geen tijd meer verliezen met elk op hun beurt het warm water uit te vinden. Dat geldt niet alleen voor dyslexie, maar ook voor veel andere problemen.

U stelt dat 1213 aanvragen een succes zijn. Ik heb hier de lijst, en ik tel 38 scholen die gebruik hebben kunnen maken van de maatregel. Is de pot van 25.000 euro daarmee op?

Minister Pascal Smet: Ja.

Mevrouw An Michiels: Het is uw bedoeling om volgend jaar te verdubbelen tot 50.000 euro, maar ook dan zijn we er nog lang niet. Als we op dit tempo voortgaan voor die 1213 scholen, dan moeten we heel lang geen nieuwe inschrijvingsrondes meer uitschrijven. Zodra men weet dat het werkt en bekend wordt dat leerlingen hiermee geholpen kunnen zijn, zouden er nog wel eens heel veel scholen bij kunnen komen.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Stevens, het is in de lerarenopleiding in algemene termen opgenomen dat men er aandacht aan moet besteden. De concrete invulling is natuurlijk een bevoegdheid van de hogescholen.

Natuurlijk zou ik meer geld willen geven, maar u kent intussen ook de budgettaire toestand. Ik kan u wel verzekeren dat alle luchtballonnen – als ze ooit al echt in de onderwijsbegroting hebben gezeten – eruit zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Vera Celis treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de aanpak van de problematiek van leerlingenstages

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, collega's, deze vraag is een hele tijd geleden ook al eens aan bod gekomen in deze commissie. Het gaat over de aanpak van de problematiek van de leerlingenstages.

De Raad van State velde op 14 december 2009 een arrest waarbij het Koninklijk Besluit van 21 september 2004 betreffende de bescherming van stagiairs deels werd vernietigd, meer bepaald de tariefregeling en de regeling die de werkgever in de mogelijkheid stelde het gezondheidstoezicht toe te wijzen aan de externe dienst van de school.

In de commissie van 18 maart 2010 bracht ik deze problematiek naar voren, evenals de gevolgen daarvan voor de leerlingenstages. Omdat het federale materie betreft, hebt u toen in uw antwoord op mijn vraag gezegd dat u een schrijven zou richten aan de federale overheid om te vragen een regeling te treffen zoals bepaald in het deels vernietigde KB om dit zo spoedig mogelijk en zeker voor de start van het volgende schooljaar te herstellen. Een nieuw KB zou worden voorbereid.

U bezorgde ons een schrijven dat u richtte aan uw federale collega waarin u vraagt de problematiek tijdig aan te pakken. In de brief stelt u dat het, gezien de belangrijke impact van het nieuw te nemen KB voor de gemeenschappen, aangewezen is de in ontwerp zijnde teksten te overleggen met de gemeenschappen. Het is van groot belang dat het gezondheidstoezicht van stagiairs op 1 september 2010 bij de start van het nieuwe schooljaar op punt staat.

Naar aanleiding van contacten met secundaire scholen die zowel tso- als bso-richtingen aanbieden, stel ik deze vraag opnieuw. Ze vroegen mij naar de verdere evolutie van deze problematiek. Ze wachten op een antwoord, en voor hen is het belangrijk om zo snel mogelijk te weten waar ze aan toe zijn. Het wordt voor hen als school moeilijk als deze problematiek niet wordt opgelost, zeker voor tso- en bso-scholen, want daar lopen de leerlingen veel stages. Dat is belangrijk en het beleid heeft dat altijd zeer sterk aangemoedigd. We hebben het zelfs versterkt. Het zou heel spijtig zijn als we er niet in zouden slagen om een goede regeling te treffen. Omdat de scholen mij er enkele weken geleden van op de hoogte brachten dat zij nog in onwetendheid verkeren, dien ik de vraag opnieuw in. We gaan bijna de laatste maand van het schooljaar in. Het moet klaar en duidelijk zijn waar we bij dit probleem voor staan.

Minister, wat is de stand van zaken in dat dossier? Welke stappen werden intussen gezet? Wat moet er nog gebeuren? Is er al overleg geweest tussen de federale en de Vlaamse overheid? Hebt u er zicht op hoe deze problematiek in het nieuwe KB zal worden aangepakt?

We bevinden ons op dit moment federaal in een bijzondere situatie. Is de federale regering in de mogelijkheid om dit werk af te ronden nog dit schooljaar? Zal er voor de start van het nieuwe schooljaar duidelijkheid zijn voor alle betrokken partners, zodat de beschikbaarheid van een voldoende aantal kwaliteitsvolle stageplaatsen gegarandeerd wordt, zonder dat de veiligheid van de stagiairs in het gedrang komt? Hoe en wanneer zal er worden gecommuniceerd naar de betrokken partners en de scholen?

De voorzitter: De heer de Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Eergisteren werd ik nog aangesproken door de directie van een school met 1200 leerlingen, die enkele honderden stagiairs hebben. Voor deze mensen is de zekerheid dat het op korte termijn wordt geregeld, bijzonder belangrijk. De gesprekken met de stagebedrijven zijn nu volop bezig voor de organisatie van volgend jaar. In die gesprekken komt dit telkens opnieuw aan bod. Ze wachten op een antwoord, minister. Voor ons lijkt het misschien een detail, maar voor een aantal instellingen is het van kapitaal belang.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Uiteraard is het bijzonder belangrijk voor de scholen en de stagegevers dat zij snel duidelijkheid krijgen over het kader waaraan ze zich moeten houden. Ik hoop dat de kosten volledig zullen kunnen worden doorgerekend aan het Fonds voor de Beroepsziekten, zoals de federale minister van Werk heeft aangekondigd. Het is belangrijk dat scholen en stagegevers weten waaraan ze zich volgend schooljaar moeten houden. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat de werkgevers niet zelf voor al die kosten moeten opdraaien, want dat kan weer een extra drempel zijn bij het verstrekken van stages.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voor mij is het uiteraard ook heel belangrijk dat leerlingstages kunnen blijven doorgaan. We hebben niet stilgezeten.

Mevrouw Helsen, u hebt verwezen naar de brief die ik naar federaal minister Milquet heb gestuurd. Zij heeft aangegeven dat ze een initiatief nam om de situatie recht te zetten. We hebben vernomen van de directeur-generaal van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg dat men toch aanvaardt dat het om een lopende zaak gaat. We hebben erop aangedrongen dat de federale regering dit zou bekijken als een lopende zaak. Dat doet ze ook.

Er is al een advies binnen van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk. Men wacht nog op een advies van het Fonds voor de Beroepsziekten. Als dat binnen is, kan het naar de Raad van State. Het is nog altijd de bedoeling van de federale regering om dat besluit te publiceren voor 1 september.

Ik hoop dat de koning de mening van de federale regering deelt dat het een lopende zaak is. U weet dat de koning daarin nog enige bevoegdheid heeft. Maar eigenlijk zijn alle partijen het over dit onderwerp eens, zowel meerderheid als oppositie. Er is geen politieke betwisting over, noch op federaal, noch op Vlaams niveau. Dus denk ik dat je dit als een lopende zaak kunt beschouwen. Hoe de volgende federale regering ook is samengesteld, we mogen ervan uitgaan dat het in principe wel geregeld zal worden.

Wij blijven de zaak opvolgen. Mijn administratie heeft veel rechtstreekse contacten met de FOD. Zodra we meer duidelijkheid hebben, zullen we communiceren naar de scholen. Het is heel belangrijk dat de federale regering het als een lopende zaak beschouwt.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, het is positief dat de federale overheid bereid is om het te beschouwen als een lopende zaak. Ik ga ervan uit dat de koning die redenering volgt. De procedure loopt, de adviezen zijn gevraagd. Hebt u zicht op de timing? Wanneer zou het besluit kunnen worden genomen door de federale regering? Hebt u zicht op de inhoud van het besluit en kunt u daarover toelichting geven?

Wat uw andere oplossing betreft, vind ik het positief dat u zelf deze redenering maakt. In de vorige commissievergadering waarin ik die vraag heb aangekaart, heb ik de suggestie gedaan over een plan B na te denken. U hebt erop gewezen dat dit niet verstandig was. Het is dus positief vast te stellen dat u rekening houdt met alle mogelijke omstandigheden en bereid bent alles in het werk te stellen om de onderwijsinstellingen vooruit te helpen, en ervoor te zorgen dat de stageplaatsen correct kunnen worden ingevuld, met de garantie dat ook het gezondheidstoezicht in orde is.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Men heeft ons verzekerd dat men er alles aan doet dit voor september te publiceren. Dat hangt enigszins af van het advies dat nog moet worden gegeven door het Fonds voor de beroepsziekten. Ik neem wel aan dat men bij hoogdringendheid een advies kan vragen aan de Raad van State. Dat mensen tijdig moeten worden ingelicht bij het begin van het schooljaar, moet de Raad van State kunnen aanvaarden. Dan kan het relatief snel gaan, zodra het advies binnen is.

Voor zover wij het hebben begrepen, wil men gewoon de vroegere regeling herstellen, met dien verstande dat het Fonds voor de beroepsziekten een hoger bedrag zal betalen aan de betrokken externe diensten voor preventie en bescherming. Het voorstel zou ook een regeling bevatten die maakt dat technische prestaties verbonden aan het toezicht, voortaan ook zouden worden betaald. In principe en als men dat kan, zou dat zelfs met terugwerkende kracht gebeuren, vanaf 1 januari 2010. Dat is de mogelijkheid waaraan men nu federaal werkt, maar goed, we moeten de uiteindelijke versie afwachten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

- *Mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter, treedt opnieuw als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Ann Brusseel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over eventuele maatregelen voor studenten bij de federale verkiezingen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, minister, ondertussen is mijn vraag eigenlijk al voor een groot deel beantwoord. Ik heb alleszins in de krant kunnen lezen dat u er bij de universiteiten en hogescholen voor hebt gepleit dat ze ervoor zouden zorgen dat studenten op 13 juni kunnen stemmen, en dus geen examens moeten afleggen op 14 juni. Jammer genoeg gaan ze daar niet op in, als het klopt wat ik in de krant heb gelezen. Misschien kunt u nog antwoorden op mijn andere vraag: zijn studenten die in het kader van het Erasmusprogramma in het buitenland studeren, op de hoogte gebracht van de mogelijkheden om met een volmacht te stemmen? Zo ja, op welke manier?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb inderdaad contact met hen opgenomen. Op de speciale verkiezingswebsite van Binnenlandse Zaken, www.verkiezingen.fgov.be, is er een rubriek 'Student in examenperiode'. Daar kunnen de nodige documenten worden gedownload, zoals een attest dat de onmogelijkheid aantoont om te stemmen wegens studieredenen als bijlage van volmachtformulier. Een ander document is een typebrief die een student kan richten aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau en een typeattest van de onderwijsinstelling als hij of zij wordt opgeroepen om in een bureau te zetelen. In principe worden studenten echter niet opgeroepen als de verkiezingen in examenperiodes vallen. Maar goed, je kunt nooit weten, en dan kunnen ze zich laten verontschuldigen.

Ik heb dus een brief gestuurd naar de Vlaamse hogescholen en universiteiten, met de vraag rekening te houden met de verkiezingen van 13 juni en in de mate van het mogelijke aanpassingen te doen aan de oorspronkelijke examenplanning. U weet dat dit een bevoegdheid is van de hogescholen en universiteiten zelf. Ik heb vooral opgeroepen tot een dialoog met de studentenvertegenwoordigers in de bestuursorganen van universiteiten en hogescholen. Ik heb ertoe opgeroepen dat daar te bespreken en welwillend te zijn. U merkt echter ook uit de reacties van studenten dat velen begrijpen dat het niet zo evident is dit te veranderen. Bovendien bestaat altijd de mogelijkheid om niet te stemmen of een volmacht te

geven aan iemand die de student vertrouwt. Op die manier hebben we hen goed ingelicht. U hebt het antwoord van de hogescholen en universiteiten ook kunnen lezen in de krant.

Het is voor mijn ministerie niet mogelijk om de Erasmusstudenten op de hoogte te brengen van de mogelijkheid om met een volmacht te stemmen. Wij staan niet in voor de selectie van de studenten en krijgen hun gegevens pas als rapporten over hun verblijf bij de overheid bekend zijn. Op de website van Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking vzw (EPOS), die, zoals u weet, het Erasmusprogramma beheert, is er wel een link naar de verkiezingswebsite, waar de studenten dan de nodige formulieren kunnen downloaden. Ook de instellingen zijn gewezen op het bestaan van die site, zodat ze hun studenten op de hoogte kunnen brengen. Ik ga er echter van uit dat de studenten dat al wel zelf weten.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Uiteraard zijn er een aantal praktische zaken waarop u niet altijd veel impact hebt. We hopen uiteraard dat u uw invloed kunt doen gelden, ook met het oog op de toekomst. Het lijkt me een idee om daar voor de volgende verkiezingen bij de universiteiten en hogescholen wat meer gehoor voor te vinden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de draagkracht in het lager onderwijs in relatie tot diversiteit

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, minister, Vlaamse scholen krijgen steeds meer leerlingen met dyslexie, ADHD, taalachterstand of andere problemen thuis. Het voorbeeld dat mijn collega daarnet gaf, toont dat nogmaals aan. Voor drie op de tien basisscholen is de draaglast voor deze diversiteit erg groot en misschien wel te groot geworden. Tot deze vaststelling komt de Plantijn Hogeschool, meer bepaald de heer Schraepen, na een bevraging van de directeurs van meer dan driehonderd basisscholen in de provincie Antwerpen.

De term 'draagkracht' wint dus aan belang in het onderwijs, maar ook daarbuiten, en dan vooral in relatie tot diversiteit binnen de school. Het begrip drukt uit in welke mate het alle leerlingen aan het leren brengt. Het moet dus duidelijk breder worden gezien dan alleen de diversiteit van etnieën. Daar gaat het, voor alle duidelijkheid, niet over.

Een school meet dus zijn draagkracht vooral af aan zijn leerlingen. Het onderzoek toont echter aan dat slechts heel weinig scholen hun leeromgeving daadwerkelijk aanpassen aan wat leerlingen nodig hebben. Hierdoor tasten ze hun eigen draagkracht aan. De studie toont ook aan dat scholen meer moeite hebben om in een goede ondersteuning te voorzien voor leerlingen met meerdere beperkingen. Ook vinden de onderzoekers situaties terug waarin extra ondersteuning duidelijk nodig is, maar blijkbaar het minst haalbaar. Het lijkt nogal evident dat die extra ondersteuning net voor die groep van leerlingen cruciaal is. Bijkomend gaf de studie aan dat de grootste barrières voor de participatie van alle leerlingen paradoxaal genoeg niet terug te vinden zijn in de prioriteiten die de scholen aangeven. Daar is dus sprake van een contradictie tussen wat ze nodig en belangrijk vinden en wat ze aangeven als prioritair.

Uit het onderzoek blijkt ook dat scholen niet altijd de juiste hulpbronnen hanteren. Scholen geven zelf aan dat het werken met een specifieke methode en het differentiëren belangrijke succesfactoren zijn om alle leerlingen mee te krijgen. Toch werkt amper 6 percent van de scholen met leefgroepen en amper 7 percent vanuit een specifieke methode. Dat is een tweede contradictie.

Ten slotte stipt de studie aan dat niet alleen de directeur een cruciale rol speelt, maar dat natuurlijk ook de leerkrachten dat doen. Hun rol is heel belangrijk voor het versterken van de draagkracht van de organisatie.

Nog volgens de studie zouden de lerarenopleidingen te kort zijn waardoor leerkrachten starten met te weinig knowhow en vaardigheden om met diversiteit om te gaan. Jonge leraren staan dan wel heel open voor diversiteit maar als ze eenmaal in de realiteit staan, merken ze dat die realiteit heel dwingend kan zijn en dat het enthousiasme niet altijd behouden blijft.

Niet alleen de basisopleiding vormt een probleem, ook de bijscholing zorgt voor moeilijkheden. Ons onderwijssysteem is gericht op het onderwijzen van leerlingen en misschien minder op het leren van leerkrachten. Als een leerkracht zich wil bijscholen, moet hij een beroep doen op zijn eigen draagkracht of die van zijn collega's. Ofwel volgt hij de cursus in zijn vrije tijd, ofwel tijdens de lesuren, en dan moeten collega's overnemen.

Draagkracht is een begrip dat een opvallende plaats krijgt in het decreet Gelijke Onderwijskansen (GOK) en het ontwerp van decreet Leerzorg, dat vorige legislatuur voorlag in de schoot van de Vlaamse Regering. Dit ontwerp van decreet biedt de mogelijkheid aan scholen om voor leerlingen van een specifieke doelgroep hun draagkracht af te wegen en eventueel de nodige extra zorg aan te bieden. Het begrip is natuurlijk heel complex en wordt beïnvloed door veel componenten die niet altijd even gemakkelijk beheersbaar zijn. Het concept zit namelijk inherent verweven in alle niveaus van de onderwijspraktijk: individuele competenties, teamwerk, schoolbeleid ... Het is dus enorm veelzijdig. Als we de draagkracht van scholen willen verhogen, moeten we op elk van die elementen inspelen.

Het is in eerste instantie natuurlijk de school zelf die instaat voor een goede leeromgeving. Ik ben ervan overtuigd dat de overheid de scholen hierin kan ondersteunen door het ontwikkelen van een goede omkadering en het aanreiken van instrumenten die de draagkracht van de scholen kunnen versterken.

Minister, deelt u de analyse van de studie van de Plantijn Hogeschool over de draagkracht van scholen in het basisonderwijs? Kunt u deze analyse ook maken voor de rest van Vlaanderen? In welke mate ondersteunt u scholen bij het screenen van hun draagkracht en hun zoektocht naar de juiste hulpbronnen? Hoe kunt u er concreet voor zorgen dat het wegwerken van de grootste barrières voor de participatie van alle leerlingen een topprioriteit wordt voor elke school? Komt het werken aan draagkracht en het omgaan met diversiteit voldoende en voldoende duidelijk aan bod in de lerarenopleiding? Is er in het nascholingsaanbod voldoende aandacht voor dit thema? Is het leren van leerkrachten voldoende ingebed in onze onderwijsstructuur? Op welke manier uit zich dat volgens u? Bent u bereid om scholen te belonen die extra inspanningen leveren om kwaliteitsvol zorg te dragen voor kinderen met bijzondere zorgnoden? Deze laatste vraag is concreet en duidelijk. Het komt erop aan scholen hiervoor extra te vergoeden. Zo mag u mijn vraag interpreteren.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Dank u, voorzitter. Minister, ik ga er volledig mee akkoord dat diversiteit veel meer is dan enkel etnische diversiteit. Diversiteit gaat voor mij ook over handicap, seksuele oriëntatie, kansarmoede enzovoort. Ook die zaken moeten worden meegenomen. Ik denk dat iedereen daarmee akkoord kan gaan.

Minister, in hoeverre zult u de studie van de Plantijn Hogeschool meenemen in het concept van leerzorg? Wat is de stand van zaken betreffende het ontwerp van decreet rond leerzorg? Mogen we dat binnenkort verwachten? Als leerzorg, of de opvolger van dat concept, opnieuw op tafel komt in deze commissie of in de Vlaamse Regering, kan die studie van de Plantijn Hogeschool dan ook grondig worden besproken in deze commissie? Ik denk dat dat heel belangrijke informatie is.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, minister, collega's, ik vind de vraag van mevrouw De Knop een heel goede en interessante vraag. Het is een problematiek die mij ook bezighoudt. Ik ben dan ook benieuwd naar het antwoord van de minister.

Verschillende studies tonen inderdaad aan dat de draagkracht op dit moment wordt ingeroepen op een moment dat een leerling met een bepaalde beperking naar een school wil gaan. De school kan het begrip 'draagkracht' invoeren om die leerling te weigeren, maar moet dan wel aantonen waarom de draagkracht van de school bereikt is. Die leerlingen krijgen dan vaak een brief met de redenen waarom de draagkracht bereikt is en waarom men een leerling met dergelijke complexe problematiek niet meer kan aanvaarden.

Nochtans tonen die studies ook aan dat het begrip 'draagkracht' eigenlijk een benchmark zou moeten zijn, om aan te geven wat de werkpunten zijn van de school. Ik ben het eens met mevrouw De Knop, die het had over eventuele steun van de overheid. Je kunt inderdaad niet zomaar aan scholen zeggen waar ze tekortschieten om hun draagkracht te verhogen.

Draagkracht zou veel meer moeten worden gezien als een benchmark waarbij we samen kijken hoe we die draagkracht kunnen verhogen, om dan nog veel meer te streven naar een verhoogde diversiteit op de scholen.

Ik deel de analyse en ben zeer benieuwd naar het antwoord. Ik vraag me ook af in welke mate wij en u, als minister en als overheid, daar iets aan kunnen doen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, dit thema is in de vorige legislatuur heel vaak aan bod gekomen in het kader van de voorbereiding van het dossier leezorg, waar wij telkens gewezen hebben op het knelpunt dat zich rond die draagkracht situeert, maar ook de financiële middelen die ter beschikking zijn om een aantal opdrachten op te nemen op een kwaliteitsvolle manier.

Het is in dat dossier altijd onze bekommernis geweest dat het niet goed is om de draagkracht van scholen te overschrijden en geen rekening te houden met de draagkracht die aanwezig is. Kinderen die problemen hebben en extra ondersteuning nodig hebben, moeten kunnen rekenen op kwaliteitsvol onderwijs en een sterke school die voldoende draagkracht heeft om op te nemen wat van hen wordt verwacht.

Het is erg complex om met het begrip 'draagkracht' om te gaan en het op een goede manier te formuleren. Vandaag komt dat punt niet enkel op de agenda in het kader van leezorg. Ook als u straks werk maakt van uw pact rond de leraar, en het gaat over navorming, is dat een element om te bekijken. Hoe kan de draagkracht van een leerkracht en een school worden versterkt? Wat kan daarin de rol van nascholing zijn?

Bent u bereid om de onderzoeksresultaten mee te nemen in de verdere voorbereiding van die twee dossiers?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, de onderzoeksresultaten hebben bevestigd wat we al wisten, namelijk dat er inderdaad een problematiek is van draagkracht, dat er een toename is van zorgleerlingen en dat er soms vragen kunnen worden gesteld in welke mate scholen hun onderwijsomgeving kunnen aanpassen. Dat is ook in de discussies over het leezorgdossier naar boven gekomen.

Op dit moment zijn er wel al wat instrumenten die de scholen ondersteunen. We hebben artikel 10 van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I, waar een heel juridisch kader over de draagkrachtafweging in is opgenomen. Het is op dit moment aan de lokale partners – de school, het CLB, de ouders – om in de specifieke situatie van de school een objectieve afweging te maken van noden en mogelijkheden. De draagkracht en de hulpbronnen spelen daarin mee.

Het juridische kader dat is geschetst, de bemiddelingsrol van de lokale overlegplatforms en de rechtsbescherming via de Commissie inzake Leerlingenrechten vormen een instrumentarium dat aanwezig is en dat kan worden gebruikt om die afweging te doen.

Ik ben er mij heel goed van bewust dat de problematiek van leerzorg in het onderwijs een belangrijke uitdaging is. Dat is ook de reden waarom we daar de afgelopen maanden aan hebben gewerkt. We doen dat niet op de Grote Markt van Brussel. Er zijn contacten gelegd, en daarover is al in de Vlaamse Regering gesproken. Wij zijn begonnen met gestructureerd overleg met de verschillende betrokken onderwijspartners, zoals de vakbonden, het gemeenschapsonderwijs, de koepels, het Vlaams Ouderplatform. Wij willen nagaan wat kan en wat niet kan.

Inzake leerzorg is de situatie gewijzigd. De budgettaire toestand is gewijzigd. Iedereen moet dat goed beseffen. Bovendien weten we niet hoe de toestand er na 1 juni zal uitzien. Ook de juridische toestand is gewijzigd, want er is een VN-verdrag dat Vlaanderen-België heeft geratificeerd en waar we rekening mee moeten houden en dat doen we ook. Ik ga nog niet in op de inhoud, want we hebben met alle betrokken partners afgesproken om dat eerst te bespreken. Dat is de normale gang van zaken, gelet op de gevoeligheid van het dossier. *(Opmerkingen van mevrouw Irina De Knop)*

Het Leerzorgdecreet en alle actoren zijn daarbij betrokken: de vakbonden, het gemeenschapsonderwijs, de koepels, het Vlaams Ouderplatform. Wij praten erg concreet, niet vrijblijvend. Ik wil daar nu geen timing op plakken.

Komt het werken aan draagkracht en het omgaan met diversiteit voldoende aan bod in de lerarenopleiding? Aandacht voor het omgaan met diversiteit zit verweven in het beroepsprofiel en de basiscompetenties die decretaal zijn vastgelegd. Het is de verantwoordelijkheid van de opleidingsinstellingen om dit in de curricula in te bouwen. Er wordt nogal eens gevraagd om dwingender op te treden inzake de inhoud van de curricula. Wegens de vrijheid van onderwijs kunnen we dat echter niet. Een kader kunnen we wel vastleggen. Er is ook tijd nodig om dat in de lerarenopleiding goed vorm te geven.

Er bestaan nu al middelen tot professionalisering: prioritaire nascholing – het is niet uitgesloten dat deze kwestie daar bij prioriteit wordt aangepakt –, middelen die worden toegekend aan koepels en individuele scholen, pedagogische begeleiding, zorgbeleid en leerlingenbegeleiding, ondersteuning door de CLB's, intervisiemogelijkheden die in scholengemeenschappen rond zorgbeleid kunnen worden gecreëerd. Dat laatste is aangewezen, want dat zorgt voor heilzame synergieën.

Ik ben bereid om extra middelen vrij te maken als die er zouden zijn, maar die zijn er vandaag niet. We moeten zien wat we met de bestaande middelen kunnen, en bekijken hoe de economische toestand in de nabije toekomst evolueert. We werken aan een draagvlak. Dat laatste was niet evident, want er bestonden daarover heel verschillende ideeën. Tijdens de bespreking van de beleidsnota heb ik heel duidelijk mijn standpunt verwoord. Inclusief onderwijs is goed zolang het in het belang van het kind is en zolang het gaat om redelijke aanpassingen. Maar we mogen toch ook fier zijn op ons buitengewoon onderwijs. We moeten dat behouden, en ons niet de les laten spellen door sommigen die achter het VN-verdrag zitten en beter voor eigen deur zouden vegen.

We moeten dus een evenwicht vinden, rekening houdend met het draagvlak. De gewijzigde juridische context vereist dat we de zaken in de toekomst nog veel meer zullen moeten objectiveren, en daar zijn we nu mee bezig. We maken er een prioriteit van, al doen we dat niet op het publieke forum, want we willen het opzet maximale kansen op slagen geven.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, minister, collega's, uiteraard kan men hier de discussie zeer breed opentrekken en over alles discussiëren. U zegt dat u ergens wel de zorg

over de lerarenopleiding van mijn collega's en mezelf begrijpt, maar ook dat de lerarenopleidingen zelf in staat zijn om vorm en inhoud vast te leggen. Dat laatste is waar, maar dat mag toch geen reden zijn om ons hoofd in het zand te steken. Misschien moet er een evaluatie van die lerarenopleidingen komen, hoe pril die ook zijn.

Inzake draagkracht en de omgang met diversiteit in de scholen somde u op wat er al allemaal aan instrumenten bestaat. De studie en ook wat ik in mijn vraag zei, toont toch aan dat veel instrumenten onvoldoende resultaten genereren. Mijn bescheiden ervaring leert me dan dat het toch goed zou zijn om dat eens te evalueren. Ik denk ook dat wat u allemaal hebt opgenoemd aan mogelijkheden grote financiële implicaties heeft. Misschien kan een hervorming ervoor zorgen dat er geld vrijkomt en draagkracht en diversiteit door de scholen efficiënter en bewuster worden aangepakt dan nu het geval is.

Ik ben tevreden dat u de bekommernissen deelt. Ik zeg niet dat u het allemaal op de lange baan schuift, maar u wilt zich niet engageren voor een andere aanpak of het decreet Leerzorg. U deelt mijn analyse, maar hebt me niet kunnen overtuigen van uw praktisch standpunt – van uw visie op wat er te doen staat.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik besef volledig dat het een bijzonder moeilijke discussie is over de draagkracht van de scholen en de leerkrachten. U hebt terecht verwezen naar het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Ik wil er ook op wijzen dat het Vlaams Parlement al in 2002 het decreet heeft goedgekeurd. Mensen met een handicap, en dus ook kinderen met een handicap, zouden gelijke kansen moeten krijgen in de werkvormen. In 2008 is het decreet Gelijke Kansen met daarin de algemene gelijke behandeling goedgekeurd. Met alle respect voor de verwijzing naar het VN-verdrag, maar we hebben al een Vlaams decreet Gelijke Kansen dat die gelijke behandeling voor iedereen garandeert. Ik denk dat het dringend tijd wordt om dat decreet in te vullen, ook in het Vlaams onderwijs.

Ik ben er ook vast van overtuigd dat er meer mogelijkheden zijn binnen de huidige middelen en met de huidige mensen die we hebben in het Vlaams onderwijs. Ik denk dat we vooral moeten werken aan een mentaliteitswijziging van bepaalde, niet alle, leerkrachten die vinden dat kinderen met een handicap thuishoren in het buitengewoon onderwijs. Ik heb wel absoluut alle respect voor het buitengewoon onderwijs. We mogen inderdaad fier zijn op ons buitengewoon onderwijs dat zeer goed werk aflevert, maar het lijkt me dat we kunnen streven naar een grotere symbiose tussen het buitengewoon en het gewoon onderwijs. Nu staat er een te dikke muur tussen, er is een te grote scheiding. Op termijn moeten we evolueren naar een langzaam samenvloeien: gewoon onderwijs als het kan en buitengewoon onderwijs als het nodig is. Op die manier kun je een symbiose garanderen en beter de expertise gebruiken van het buitengewoon onderwijs en die inzetten in het gewoon onderwijs. Nu gebeurt dat al wel via het GON-systeem, maar het kan beter gestructureerd worden. Ook de expertise van het buitengewoon onderwijs kan beter geïmplementeerd worden in het gewoon onderwijs.

Ik begrijp dat er ook tijd nodig is om het intern overleg rond te krijgen. Ik begrijp dat u geen grote uitspraken wilt doen alvorens een en ander is afgerond, maar ik wil er graag voor pleiten om dit dossier zo snel mogelijk af te ronden. Het dateert immers al van de vorige minister van Onderwijs. Ik zou graag vooruitgang willen zien.

Ik wil ook verwijzen naar de grondwettelijke keuzevrijheid van ouders. Die is er niet voor ouders van kinderen met een handicap. Dat vind ik absoluut een discriminatie. Het wordt tijd dat ook ouders van kinderen met een handicap dezelfde keuzevrijheid kunnen genieten als andere ouders. Ik hoop dat u daar werk van zult maken zodat ook ouders van kinderen met een handicap dezelfde keuzevrijheid hebben voor hun kind.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: In de komende decreten moet er absoluut gestreefd worden naar een rechtvaardiger systeem. Het systeem is nu bijzonder subjectief, zoals u aanhaalde in uw antwoord. Het moet mogelijk zijn om dat verder te objectiveren. Op dit moment zijn er grote verschillen tussen enerzijds scholen die vanuit hun ideologische overtuiging zeer grote inspanningen doen en anderzijds scholen die veel sneller de overschrijding van de draagkracht inroepen. Dat is inherent aan de flou van het hele begrip. Het moet een belangrijke doelstelling zijn om te streven naar een zekere gelijkheid, hoe moeilijk dat ook is, en naar een objectivering. Dat zou in de verschillende decreten moeten worden vooropgesteld.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, als er wordt gesteld dat er moet worden gestreefd naar een gelijkheid, wil ik reageren door te zeggen dat we voluit moeten gaan voor de gelijke kansen. Dat is iets helemaal anders dan een gelijkheid. Rekening houdend met de grote diversiteit, is gelijkheid niet de juiste keuze. Ik merk dat leerkrachten en directies vooral de beste ontwikkelingskansen willen voor kinderen en erover nadenken op welke plaats die het beste kunnen worden aangeboden. Soms is dat in het gewoon onderwijs, en in andere situaties zijn de ontwikkelingskansen voor kinderen veel groter in het buitengewoon onderwijs. Ik denk dat men in onderwijs de juiste vraag stelt. Daarom ook de grote bezorgdheid op het terrein over het dossier leerzorg.

De minister heeft er al op gewezen dat hij op een zeer voorzichtige manier te werk gaat in de aanpak van dat dossier. Ik denk dat het de juiste handelwijze is om met de verschillende partners te bekijken wat haalbaar is. Ik wil er in alle duidelijkheid bij zeggen dat wat we voor ogen hebben in het dossier leerzorg, niet zal kunnen worden gerealiseerd zonder dat er bijkomende middelen op tafel worden gelegd. Dat is ook de grote bezorgdheid geweest vorige legislatuur en dat zal ook de volgende jaren een belangrijk element zijn in de totstandkoming van dat decreet dat voldoende doorgelicht moet zijn.

Mevrouw De Knop zegt dat we ervoor moeten zorgen dat in de basisopleiding voor leerkrachten ze voldoende kennis meekrijgen met betrekking tot die problematieken. Ik denk dat de lerarenopleidingen vandaag heel wat inspanningen doen om een zo breed mogelijke basis mee te geven, maar we mogen van de initiële lerarenopleiding niet verwachten dat mensen daar al alle kennis en vaardigheden meekrijgen voor ze een start kunnen nemen. Zoals in elke job zal men heel wat bijkomende kennis opdoen door het beroep uit te voeren.

Het is heel belangrijk dat jonge collega's een aangepaste taak krijgen. Vandaag krijgen ze vaak de moeilijkste opdrachten in scholen of de meest versnipperde opdrachten. Dat maakt het nog complexer en moeilijker voor hen om het goed te doen. Goede ondersteuning van collega's die al wel competenties hebben verworven om met kinderen met problemen aan de slag te gaan, is nodig. Er moet ook aandacht zijn voor kansen op nascholing.

Minister, u hebt gezegd dat de overheid al heel wat doet, dat er kansen zijn om nascholing te volgen en dat er heel wat aanbod is – misschien is er wel te veel aanbod –, maar als we kijken naar de manier waarop mensen participeren en hoe dat past in een nascholingsbeleid van scholen en scholengemeenschappen, dan kunnen er nog wel stappen vooruit worden gezet. Dat element kunnen we wel meenemen. Het mag niet los van elkaar gebeuren, maar het moet aansluiten bij een duidelijke visie en een duidelijk beleid van waar onderwijsinstellingen naartoe willen. Op dit punt kunnen we de volgende jaren bijkomend inzetten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plannen van de VUB om een meertalige basisschool te openen

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de bouw van een meertalige basisschool op de campus van de VUB in Elsene

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, begin mei kon u in de krant de plannen van rector De Knop van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) lezen om basisonderwijs te organiseren op de VUB-campus langs de Pleinlaan. Gezien het capaciteitstekort waarmee het Nederlandstalig onderwijs in Brussel kampt, vormt dit op het eerste gezicht een goed idee. Rector De Knop is echter van plan om dit basisonderwijs meertalig te organiseren: "We willen er graag een meertalige school van maken, liefst met 50 percent van de lessen in andere talen dan het Nederlands."

Dit gaat in tegen een aantal dingen die hier afgesproken zijn, onder meer tegen de beleidsnota Brussel waarin u, in het licht van de capaciteitsuitbreiding, stelde dat 'een volledig Nederlandstalige schoolloopbaan' moet kunnen worden aangeboden aan Brusselse jongeren, dit binnen het kader van een goede taalbeheersing die essentieel is voor een evenwichtige ontwikkeling van een kind. Bovendien beloofde u: "Bij de evaluatie van de Brusselse projecten zal er in het bijzonder over worden gewaakt dat het Nederlandstalig karakter van het Nederlandstalig onderwijs behouden blijft en versterkt wordt." De vraag is op welke manier het meertalig onderwijs het Nederlandstalig karakter van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel zal bevestigen of versterken.

Ten slotte bepaalt het decreet Basisonderwijs dat het extra optioneel aanbod inzake vreemdetalenonderwijs het bereiken van de eindtermen voor het basisonderwijs niet in het gedrang mag brengen. Volgens het artikel stelt rector De Knop dat u dit idee genegen bent. Een krant is een krant, vandaar mijn vragen.

Ondertussen zou u ook al de opdracht gegeven hebben aan uw administratie om de aanvraag te onderzoeken. Minister, hebt u deze concrete aanvraag van de VUB ontvangen? Binnen welke termijn beslist u hierover? Hoe staat u tegenover dit voorstel? Wat zijn uw argumenten om dit al dan niet te steunen?

Nederlandstalige ouders zoeken op dit moment een plaats voor hun kinderen in het Nederlandstalig onderwijs. Op welke concrete vragen van ouders baseert men zich om meertalig onderwijs aan de VUB aan te bieden?

Een van de maatschappelijke opdrachten van de VUB is het aanbieden van Nederlandstalig onderwijs aan Nederlandstaligen in Brussel, in het kader van de bescherming van de rechten van de Nederlandstalige minderheid die er onder druk staan. Hoe sluit meertalig basisonderwijs hierbij aan? Of vindt u dat deze rol voorbijgestreefd is vandaag?

Enkel sterke kinderen zouden meertalig basisonderwijs aankunnen. Hoe kan dit experiment tegemoetkomen aan de werkelijke onderwijsnoden van kinderen in Brussel, dus bijvoorbeeld ook aan taalarme en GOK-kinderen?

Op dit moment lopen een aantal experimenten af in het secundair onderwijs. Kunt u ons meer informatie verschaffen over de evaluatie hiervan, over de eindresultaten bijvoorbeeld? Vindt u het opportuun dit experiment al uit te breiden voor er een objectieve evaluatie uitgevoerd is? Op dit moment zijn er heel wat meningen over dit type onderwijs, maar ook in het politieke bestel is er hierover nog geen consensus. Minister, ik had graag uw mening gehoord.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, minister, ik kan me aansluiten bij de vragen die de collega al stelde. Ook ik heb via de pers kennisgenomen van het idee om die school op te richten. De berichtgeving was bijzonder tegenstrijdig, gaande van ‘de aanvraag is reeds gedaan’ tot ‘een los idee waarover nog moet worden nagedacht’.

Minister, ik vraag om duidelijkheid. Hoe staat u tegenover het oprichten van een meertalige basisschool op de campus? Hebt u al een aanvraag ontvangen? Zijn er al afspraken gemaakt over de haalbaarheid? Is er al een conclusie voor dit dossier?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, minister, het is zo dat er door een team van de VUB al jaren degelijk onderzoek wordt gevoerd naar de mogelijkheden van meertalig onderwijs. Professor Piet Van de Craen, decaan van de faculteit Letteren en Wijsbegeerte van de VUB, heeft er al zeer succesvolle resultaten mee geboekt, net als een reeks onderzoekers in zijn kielzog. Daarom heeft de VUB gedacht aan een dergelijk initiatief. Het is succesvol en levert meertaligheid op bij leerlingen, zonder de problemen waar men vaak bang voor is als er een combinatie is van Franstaligen en Nederlandstaligen in onze stad. Het is een toe te juichen initiatief. Het is wel een initiatief van de VUB zelf. Ik hoop straks van u te horen dat u er positief tegenover staat.

Mijnheer Segers, u zegt dat de rechten van de Nederlandstalige minderheid in Brussel zwaar onder druk staan. Ik heb als Nederlandstalige Brusselaar niet altijd dat gevoel. Wij hebben hier fantastische instellingen. Ik ervaar de laatste maanden wel dat er vanuit de huidige Vlaamse Regering voor die Nederlandstalige instellingen niet altijd heel veel steun is. Er wordt gezegd dat er niet overal capaciteitsuitbreiding nodig is. Minister, u bent voor een gerichte, niet al te grote capaciteitsuitbreiding. Ik zie daar eerder een probleem.

Heel veel Brusselaars, Nederlandstaligen en anderstaligen, tonen al jaren dat ze bereid zijn om toe te treden tot de Nederlandstalige gemeenschap door hun kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs te zenden. Daar is nu veel discussie over. Er is zeker werk aan de winkel voor de bescherming van de rechten van de Nederlandstalige minderheid, maar staan die onder druk? Ja, vanuit Vlaanderen, niet vanuit Brussel.

Minister, ik hoop dat u dit meertalige project wilt steunen. Het Stimulerend meertalig onderwijs Brussel (STIMOB) heeft de voorbije jaren veel succes.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Het is een excellente zaak dat er een nieuwe basisschool zou komen. Daar staan we volledig achter. Wat het meertalig onderwijs betreft in die school, wacht ik op uw antwoord, minister.

Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat men soms voor een complex probleem van taalarmoede en taalachterstand een romantisch antwoord zoekt in het instrument van het meertalig onderwijs. We dromen er allemaal van dat kinderen bij het afstuderen meerdere talen kennen. De talenkennis van de kinderen en het taalonderwijs moeten beter. Ik heb de indruk dat er in deze discussie dikwijls een verschuiving plaatsvindt van doel en instrument. Het doel moet zijn: meertalige kinderen. Daar staan we allemaal achter. Maar dat meertalig onderwijs daarvoor in Brussel het beste instrument zou zijn, betwijfel ik.

Het grote pijnpunt van veel leerlingen in de Brusselse scholen is de gebrekkige kennis van het Nederlands op het einde van het basisonderwijs, soms op het einde van het secundair onderwijs en soms op het einde van het hoger onderwijs. In de Commissie ad hoc Hoger Onderwijs hebben enkele professoren aangegeven dat zelfs studenten uit Nederlandstalige scholen die in het hoger onderwijs les volgen en examens afleggen, onvoldoende het Nederlands machtig zijn. In de eerste plaats moeten we dus inzetten op de kennis van het Nederlands.

Meertalig onderwijs in Brussel is Nederlands-Frans. De meeste leerlingen kennen wel Frans, maar geen Nederlands. Dat is een reden te meer om in te zetten op het Nederlands.

Ik sluit me aan bij de opmerking van de heer Segers. Ik hoor van specialisten dat meertalig onderwijs niet voor iedereen is weggelegd. In welke mate is dat combineerbaar met het feit dat ons onderwijs openstaat voor iedereen?

De doelstelling van meertalige kinderen mogen we nooit loslaten, zeker niet in Brussel. Dat zeg ik ook als overtuigde tweetalige Brusselaar met een zeer groot hart. We moeten gaan naar een grondige evaluatie van het taalonderwijs in Vlaanderen en zeker ook in Brussel. We moeten inzetten op een kwaliteitsverbetering van dat taalonderwijs. Dat lijkt me het instrument, eerder dan meertalig onderwijs in onze hoofdstad.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Er is niets, er is geen aanvraag. Het klopt dat ik de heer De Knop op een plaats in de stad ben tegengekomen. Ik laat in het midden waar, maar het was een deftige, officiële plaats. Hij heeft toen gesproken over een idee om eventueel een basisschool te laten oprichten op de campus van de VUB door het gemeenschapsonderwijs. Daarover werd nagedacht. Ik heb gezegd dat ik het mooi vind dat daarover wordt nagedacht en gevraagd om het mij te laten weten als het concreet zou worden zodat wij het kunnen bekijken. De heer De Knop gaf aan dat hij onder andere dacht dat het eventueel meertalig zou kunnen, niet noodzakelijk Nederlands-Frans, eventueel ook Nederlands-Engels of een combinatie. Dat was niet zo duidelijk. Er ligt dus op dit moment geen enkel concreet voorstel op tafel.

Ik heb wel een brief gekregen van de rector van de VUB, waarin hij zegt dat hij mijn beleid wil steunen om scholen op te richten in het Brusselse en dat hij overleg wil plegen over meertalig onderwijs, gelet op de ervaring die de VUB met STIMOB heeft binnen de scholengroep 8 van het gemeenschapsonderwijs.

Mijn beleidsnota heeft het inderdaad over meertalig onderwijs. Het is een publiek geheim dat ik principieel veeleer een voorstander ben van meertalig onderwijs, maar met nuances. We moeten er in eerste instantie voor zorgen dat de kinderen die in Vlaanderen en in Brussel naar het Nederlandstalig onderwijs gaan, goed Nederlands spreken. Dat moet de hoofddoelstelling zijn. Daar wil ik ook heel duidelijk in zijn. Wel is er bij heel wat mensen, niet alleen in Brussel, maar ook in het diepe Vlaanderen, vraag naar meertalig onderwijs voor kinderen. Dat merk ik ook bij mijn ronde in het kader van 'Zeg het hem zelf'. U weet dat er negen projecten van Content and Language Integrated Learning (CLIL) lopen. We hebben wat projecten in Brussel. We hebben heel duidelijk afgesproken dat we die zullen evalueren.

Bij de evaluatie moeten we ook kijken naar het profiel van de kinderen. Het klopt dat experts tegengestelde meningen hebben. Om het karikaturaal te stellen, de kinderen van de heer Delva zullen daar wel degelijk mee gebaat zijn, maar de vraag rijst of de kindjes in Sint-Jans-Molenbeek daarmee gebaat zijn. Daar ben ik niet zeker van. We moeten daar inderdaad heel voorzichtig mee zijn. Een van de aandachtspunten bij de evaluatie moet zijn wat het profiel is van de kinderen die nu in die scholen zitten. Heeft het sociaal-economische profiel, hebben de leerlingenkenmerken daar een invloed op? We moeten ons ook zeker hoeden voor het maken van een systeem van eliteonderwijs. We moeten er echter ook voor zorgen dat we kinderen die dit wel kunnen en willen leren en ouders die dit willen, die mogelijkheid niet ontzeggen, op een andere manier.

Laten we gewoon de evaluatie afwachten. Is die positief, dan is binnen de meerderheid afgesproken dat we dit zullen voortzetten. We moeten alleen bekijken hoe we dat doen en of dat per se met bijkomende middelen moet. Die vragen liggen op tafel en moeten op dat moment worden beantwoord.

U hebt ondertussen begrepen dat de studenten van de VUB dat helemaal niet zien zitten. Ik vond het heel grappig te lezen dat de kinderen niet mochten zien wat ze daar zoal doen. Nu benieuwt het me wel te weten wat al die VUB-studenten aan het doen zijn. (*Gelach*)

Ik vat samen. Er is momenteel geen concreet voorstel. Komt er een voorstel, dan wil ik dat uiteraard bekijken, zoals alle voorstellen die worden gedaan. Ik heb geen principiële bezwaren tegen meertalig onderwijs, maar u merkt dat ik er toch ook enkele vraagtekens bij plaats. We moeten daar heel omzichtig mee omgaan. De Brusselse context om dat aan te bieden, is anders dan de Vlaamse. Daarvan ben ik me ook heel goed bewust. We moeten ons bewust zijn van het inherente risico dat van Nederlandstalige scholen Franstalige scholen worden gemaakt, waar nog een beetje Nederlands wordt gegeven. Dat mogen we zeker niet onder tafel vegen.

Ik deel de opvattingen van de vraagstellers over de sociale dimensie. Kan iedereen dat wel aan? Ik deel ook de mening dat het Nederlands heel belangrijk is en dat we daar absoluut op moeten inzetten. Blijkt echter uit de evaluatie dat het Nederlands daar niet onder lijdt en dat dit positieve resultaten geeft voor iedereen, dan zullen we zien hoe we dat voort kunnen uitwerken. De evaluatie is momenteel aangekondigd voor augustus 2010. U weet dat we in het ontwerp van Onderwijsdecreet XX een amendement hebben opgenomen dat ons toelaat de bestaande projecten met 1 jaar voort te zetten, zonder echter bijkomende middelen ter beschikking te stellen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Minister, ik dank u voor uw omstandige antwoord. Ik dank ook de collega's voor hun inbreng met betrekking tot de thematiek van het meertalig onderwijs, los van het VUB-voorstel om die basisschool op te richten. In deze commissie en op andere plaatsen in het politieke milieu is de vraag waar we heen moeten met dit onderwijs in Vlaanderen en in het bijzonder in Brussel, immers al vaak een speelbal geweest. Het is inderdaad nodig dat we daarover eens een fundamenteel debat voeren, maar eerst moeten we de evaluatie van augustus afwachten.

Ik heb dit element aangegrepen omdat het hier ter sprake werd gebracht en het toch al om een vorm van meertalig onderwijs zou gaan, weliswaar als experiment. Ik kan me ook indenken dat het korps van de VUB vragende partij was om dat experiment dan in eigen huis te kunnen voortzetten. Dat is allemaal begrijpelijk, maar onze zorg betrof de vraag of dit de eerste stap was om meertalig onderwijs te introduceren, zeker in het Brusselse. Ik heb begrepen dat dit niet het geval is en dat er heel wat vraagtekens zijn. Ik heb vooral begrepen dat deze zaak minstens in deze commissie, maar ook elders, nog wel ter sprake zal worden gebracht en dat we hier ten gronde over zullen debatteren.

Dit is zeker geen verwijt aan mevrouw Brusseel en anderen die het meertalig onderwijs genegen zijn, maar ik vind dat dit vaak wordt gebruikt als politieke speelbal. Nu spreek ik echt op persoonlijke titel, en niet als vertegenwoordiger van een politieke partij, als ik zeg dat we vanuit onderwijsopgave toch heel wat vragen kunnen stellen bij dat onderwijs. In een commissie Onderwijs moeten we dat immers toch vanuit dat oogpunt bekijken. Wie de verslagen, de wetenschappelijke kritieken en bedenkingen van voor- en tegenstanders bekijkt, zal merken dat er toch wel meer opmerkingen zijn dan dat dit als een succesverhaal wordt beschouwd. Vooral het onderwijsopgave interesseert me als ik vragen kom stellen in de commissie Onderwijs. Het lijkt me belangrijk dat vanuit dat oogpunt te bekijken.

Iedereen kent het gemakkelijke standpunt: hoe meer talen men spreekt, des te beter men overeenkomt. Dat was zo'n beetje de introductie van mevrouw Brusseel daarnet. Daarmee zijn we het volledig eens. Dat speelt geen rol. Als het echter gaat over kinderen en jongvolwassenen op school voorbereiden op een succesvolle loopbaan, dan hebben we het toch over iets anders. Mocht blijken dat dit niet de beste oplossing is, dan moeten we een

resolute keuze maken. Ik loop echter niet vooruit op het debat. Ik heb van de minister gehoord dat we dit debat na het einde van augustus zullen voeren.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Hoewel er nog veel vragen overblijven, zijn er toch ook al wat onduidelijkheden opgelost. Ik neem aan dat wij dat hier verder zullen opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, het verheugt mij dat u positiever staat tegenover meertalig onderwijs dan uw voorganger. Sommige reacties, die mij wat angstig lijken, baren mij echter wel zorgen. Ik wil een poging ondernemen om de angst bij de collega's wat weg te nemen.

Meertalig onderwijs leidt niet tot minder kennis van een bepaalde taal doordat je meer talen naast elkaar geeft. Integendeel. Diverse onderzoekers in diverse landen, niet alleen in Europa maar ook in Canada, hebben aangetoond dat de taalontwikkeling bij jonge kinderen door bepaalde methodes van meertalig onderwijs veel sneller verloopt dan bij andere kinderen. Het gaat misschien met andere versnellingen dan in het eentalig georganiseerd onderwijs. Het eerste jaar zijn er grote verschillen tussen kinderen uit het eentalig onderwijs en kinderen uit het meertalig onderwijs. Het tweede jaar begint dat al te veranderen. Het gaat zelfs met maanden, het gaat allemaal vrij snel. Ik begrijp dat er wat ongerustheid is, maar die onderzoeken tonen aan dat dit niet nodig is.

Uiteraard moet je genuanceerd omgaan met dergelijke projecten. Daar ben ik het ook mee eens. Mijn pleidooi voor meertalig onderwijs is helemaal niet politiek geïnspireerd. Ik had al interesse voor deze problematiek toen ik zelf taalkunde studeerde. Dat was, voor alle duidelijkheid, voor ik parlements lid was. Dat is dus al een aantal jaren geleden, wat erop wijst dat het onderzoek al een hele tijd bezig is. Als men al jaren goede onderzoeksresultaten boekt, dan is er minder reden tot ongerustheid.

Mijnheer Delva, ik zeg niet dat het een mirakeloplossing is. Er zijn verschillende mogelijkheden. Men moet daar open voor staan.

Ik wil nog iets zeggen over de verschillende sociale groepen. Misschien kan men in Molenbeek niet hetzelfde project toepassen als in Woluwe. Dat is een ander probleem, dat niets te maken heeft met meer- of anderstaligheid. Dat heb ik al vaak gezegd. Kinderen uit kansarme milieus zullen op school altijd extra steun nodig hebben, of het nu in Vlaanderen of in Wallonië is en om welk pedagogisch project het ook gaat: eentalig of meertalig. Dat is nu eenmaal de realiteit. Daarvoor mag men ook niet blind zijn. Dat is ook geen reden om niet verder te denken over meertaligheid. Men kan bijvoorbeeld op een bepaald moment afstappen van de traditie Nederlands-Frans. De ontwikkeling van de moedertaal is erg belangrijk voor het leerproces van jonge kinderen. Als die moedertaal Turks is en je geeft hun daarin ondersteuning, kan dat een fantastische begeleiding zijn voor kansarme kinderen. Ik kan begrijpen dat mensen vanuit een bepaald politiek oogpunt daar niet happig op zijn.

Tot slot merk ik op dat ik het wat moeilijk heb met die aanhoudende negatieve berichtgeving over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Tot nu toe heeft men mij nog altijd niet kunnen bewijzen dat het niet goed zou zijn. De huidige hogeschoolstudenten hebben ook verminderde taalcapaciteiten. Dat wordt ook al een tijdje onderzocht, en daarover ging een van de eerste vragen die ik in deze commissie stelde. Ook in Vlaanderen is blijkbaar de kennis van het Nederlands flink achteruitgegaan. De 18-jarigen hebben niet alleen in Brussel, maar in heel Vlaanderen gigantische problemen met het schrijven van een goede synthese. Dat is een algemeen probleem. Minister, u moet dat absoluut niet op Brussel afschuiven.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mijnheer Segers, u stelt het wat te eenzijdig voor. De conclusies zijn verre van eenduidig en zeker niet negatief. Daar treed ik mevrouw Brusseel bij. De resultaten zijn genuanceerd.

Minister, ik pleit er dan ook voor dat we dit ten gronde bespreken. We moeten daarover zelfs hoorzittingen organiseren waarop we experts uit beide kampen goed beluisteren en dan onze conclusies trekken. Het onderzoek is niet eenduidig. Er zijn veel voorstanders die stellen dat er wel degelijk een aantal zaken zijn die aantonen dat meertalig onderwijs wel goed kan zijn, maar dat we dan toch op een aantal zaken zullen moeten letten. Wij mogen niet te snel conclusies trekken.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: De doelstelling is duidelijk: meertalige kinderen. Over de instrumenten kunnen we praten. Een van de mogelijke instrumenten zou meertalig onderwijs kunnen zijn. Dat valt af te wachten, we kunnen daarover spreken. Het is natuurlijk zeer aantrekkelijk om net in de veel- en meertalige stad Brussel het meertalig onderwijs te promoten. Maar misschien heeft dit instrument meer zin en zou het beter uitdraaien in een andere omgeving, bijvoorbeeld in het diepe Vlaanderen of in het diepe Wallonië. We moeten iets kritischer bekijken of dat specifieke instrument van het meertalig onderwijs, dat veel mensen aanspreekt, in die veeltalige omgeving het instrument is voor ons Nederlandstalig onderwijs. Ik heb daar mijn twijfels bij.

Mevrouw Brusseel heeft het over de negatieve berichtgeving over ons onderwijs in Brussel. In de jaren tachtig werden heel moedige beslissingen genomen en gedragen door heel wat partijen. Die beslissingen hebben ons Nederlandstalig onderwijs in Brussel gered. Wij hebben de deuren geopend voor de tweetalige en anderstalige kinderen.

Wij hebben tot vandaag de kwaliteit van ons onderwijs hoog kunnen houden. Daar zijn heel veel inspanningen voor gedaan, vanuit Vlaanderen en vanuit de VGC, gedragen door alle partijen. Onze verantwoordelijkheid vandaag is ervoor te zorgen dat de kwaliteit hoog blijft. Daarvoor moeten we een aantal maatregelen nemen. Die mening delen we met een aantal mensen van de meerderheid.

De kwaliteit van ons onderwijs is goed. Ik ben fier op de scholen in Brussel. Ik ben fier op alle mensen die daar werken en op de leerlingen. Maar net zoals er in de jaren 80 bewuste keuzes zijn gemaakt die ervoor zorgen dat ons onderwijs vandaag nog bestaat, moeten we vandaag in alle eerlijkheid zeggen dat we misschien opnieuw maatregelen moeten nemen om de kwaliteit van het onderwijs hoog te houden. Want wat ons onderscheidt van andere onderwijsstelsels, is de kwaliteit. Als we dat kwijt zijn, zijn we in Brussel alles kwijt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■